

Eurooppalaisen rikosentorjuntaverkoston (EUCPN)

välineistö N:o 14

Nykyinen yhteisökeskeinen poliisitoiminta Euroopan unionissa

Tiivistelmä

Tämä välineistö on eurooppalaisen rikosentorjuntaverkoston (EUCPN) ja Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) yhteisjulkaisu, joka poikkeaa muista saatavilla olevista yhteisökeskeisen poliisitoiminnan (COP) käsikirjoista. Siinä kuvataan **useita EU:n jäsenvaltioiden viimeaikaisia hyviä käytäntöjä** COP:n suhteen. Tämän välineistön tavoitteena on **tukea** poliittisia päättäjiä ja toimijoita, erityisesti **poliisipäälliköitä ja poliisiorganisaatioiden ylintä johtoa**, onnistuneen COP-strategian saavuttamisessa. Alan asiantuntijat ovat korostaneet voimakkaasti strategisen sitoutumisen merkitystä COP:n filosofioiden kanssa. Keskittymisen COP:hen Euroopan tasolla aloitti **Itävalta** EUCPN:n puheenjohtajana Wienin prosessin välityksellä ja Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajana ottamalla aiheen esiin sisäisen turvallisuuden operatiivisen yhteistyön pysyvän komitean ja oikeus- ja sisäasioiden neuvoston epävirallisissa kokouksissa.

COP:n katsotaan olevan merkityksellinen kaikille EU:n jäsenvaltioille ja se on **pantu laajasti täytäntöön kaikkialla EU:ssa**, vaikkakin vaihtelevassa määrin ja eri muodoissa. COP jatkaa kehitystä tarjoamalla myönteisiä tuloksia kansalaisille ja poliisille, **mutta sen määrittelyminen on edelleen haaste**. Konsepti on tunnettu sen moninaisista ja toisinaan poikkeavista määritelmistä. Tämä pätee erityisesti **Euroopassa** koska COP pannaan täytäntöön eri tavoin EU:ssa. Vastasimme tähän haasteeseen tutkimalla COP:ssa Horizon 2020:n **Unity**-projektia, jossa oli törmätty samaan ongelmaan. Monista määritelmistä ja erilaisista lähestymistavoista huolimatta tutkijat löysivät yhteisiä elementtejä. Harkitsemalla näitä elementtejä suhteessa muihin tutkimustuloksiin, Unity loi puitteet COP:n tunnistamiseen ja tutkimiseen kaikkialla Euroopassa. Tätä viitekehystä kutsutaan **COP:n kuudeksi pylvääksi**:

- luottamuksen ja varmuuden lisääminen
- vastuullisuus
- tiedon jakaminen ja viestintä
- paikallisiin tarpeisiin vastaaminen

- yhteistyö
- rikollisuuden ehkäisy.

Analysoimalla nykyistä kirjallisuutta ja käymällä syventäviä keskusteluja alan asiantuntijoiden kanssa olemme löytäneet **tärkeitä tekijöitä COP:n onnistuneelle toteuttamiselle**. Olemme hyödyntäneet alan tieteellisiä oivalluksia ja kokemuksia laatiaksemme selkeät ja helposti ymmärrettävät ohjeet **kymmenen keskeisen periaatteen muodossa**.

1. COP on **suuremman hallintojärjestelmän sisäinen osa**. Poliisiorganisaatio ei toimi eristyksissä, vaan on osa laajempaa kehystä ja riippuvainen useista valvontaviranomaisten tuen muodoista. Siksi poliitikkojen ja päätöksentekijöiden on tärkeää ymmärtää COP, kommunikoida siitä, varustaa poliisiorganisaatio tarvittavilla resursseilla sen toteuttamiseksi onnistuneesti ja antaa muille valtion laitoksille tarvittavat valtuudet osallistua COP-lähestymistapaan.
2. COP on **sitoutumus**. Tämä sitoumus käsittää muutoksen johtamistavassa, poliisin alakulttuurin muutoksenvastaisuuden vähentämisen ja tietoisuuden lisäämisen poliisien työskentelyolosuhteista. Jos koko poliisiorganisaatio ei hyväksy COP-lähestymistapaa, se on vain lisä reaktiiviseen poliisikäytäntöön, joka ei tuota odotettuja tuloksia. COP:tä tulisi pitää tehokkaampana työskentelytapana sekä käytetyn ajan että vaivan suhteen, pikemminkin kuin poliisin suorittamana lisätehtävänä.
3. COP edellyttää **laadullista mittausta**. Yhteisöpohjaisten tulosten, kuten yhteisöturvallisuus, pelon käsitys ja hälytystehtävät, hyväksyntä on kasvanut. Laadulliset tuloskriteerit, kuten yleisen tyytyväisyyden ja julkisen yhteistyön tasot sekä yhteisöhankkeiden kestävyys, tulisi ottaa käyttöön, ja ne olisi asetettava etusijalle kvantitatiivisiin kriteereihin nähden. Poliisien, jotka haluavat oppia uusia taitoja, tulisi harkita kannustimia, kuten ylennysmahdollisuuksia, ja heidän saavutuksensa olisi tunnustettava virallisesti.
4. On olemassa **uuden sukupolven COP**-projekteja, jotka **tukeutuvat tekniikkaan**. Tutkimustulokset ovat korostaneet näiden tieto- ja viestintätekniikkavälineiden käytön tärkeyttä viestinnän ja vuorovaikutuksen helpottamiseksi, ei niiden korvaamiseksi. Lisäksi on pidettävä mielessä, että näiden työkalujen käytön ensisijaisena tavoitteena tulisi olla poliisin ja kansalaisten välisen viestinnän ja vuorovaikutuksen parantaminen eikä tiedustelu.
5. Poliisit on **koulutettava asianmukaisesti**, jotta COP toimisi. CEPOL määrittelee koulutuksen ja opetuksen kahdeksi erilliseksi käsitteeksi. Menestyvä COP riippuu enemmän osallistuvien poliisien opetuksen kuin koulutuksen tasosta. Tätä erottelua varten määrittelimme viisi kohderyhmää opetukselle ja koulutukselle: hallitus, poliisin johto, COP-virkamiehet, poliisit ja yhteisöt.

6. COP:n tulisi aina olla **paikallisesti juurtunut** ja mukautettu paikallisen ja sosiaalisen tilanteen mukaan. Tutkimukset osoittavat, että sosiaalisella tilanteella on suuri vaikutus poliisikäytäntöjen merkitykseen, tulkintaan ja toteuttamiseen. Alueilla, joilla ilmenee perinteisesti epäluottamusta, luottamuksen palauttaminen voi viedä vuosikymmeniä. Siksi COP:tä olisi pidettävä osana suurempaa siirtymistä poliisivoimista poliisipalveluihin poliisin toimiessa yhteisössä ja sen hyväksi.
7. Poliisin **läsnäolo ja perehtyminen** ovat ratkaisevia tekijöitä COP:ssä. On tärkeää, että yhteisöllä on riittävästi aikaa tutustua poliiseihin ja että poliisit ymmärtävät, miten yhteisö toimii. Poliisin ja kansalaisten väliset kohtaamiset ovat ratkaisevan tärkeitä suhteen laadulle.
8. Poliisin tulisi **oppia paikallisista tarpeista ja vastata niihin**. COP:n tärkeä näkökohta on ongelmanratkaisu, jolla pyritään vähentämään rikollisuutta rakenteellisesti ja lisäämään turvallisuutta. Paikallisten tarpeiden tuntemiseksi on tärkeää välttää yksipuolista näkökulmaa kerättyä tietoa yhteisön huolenaiheista. Paikallisten tarpeiden huomioon ottamiseksi on tärkeää määrittää ongelmien taustalla olevat syyt ja keskittyä toistuvien tapausten malleihin eikä yksittäisiin tapauksiin käsittelemällä niitä ongelmien ryhmänä.
9. **Yhteistyössä tapahtuvassa tietoturvatuotannossa** useat toimijat työskentelevät yhdessä saavuttaakseen yhteisen näkemyksen turvallisuudesta. Poliisi, joka tekee yhteistyötä yleisön kanssa ongelmanratkaisua varten, voi vähentää koettua häiriötä sekä lisätä luottamusta poliisin toimintaan ja poliisista koettuun laillisuuteen. Hallitustenvälistä yhteistyötä tarvitaan, koska yhteisöongelmien ratkaisemiseen osallistuu kaikki asiaankuuluvat valtion virastot ja se edellyttää tiivistä yhteistyötä. Jos kansalaiset ja muut toimijat ottavat enemmän vastuuta yhteistyöhön perustuvassa lähestymistavassa turvallisuuteen, se voi antaa poliisivoimille mahdollisuuden keskittää resursseja muihin ydintehtäviin.
10. **Poliisin ja kansalaisten** välistä kaksisuuntaista viestintää tulisi rohkaista. Tehokas, asianmukainen ja oikea-aikainen viestintä on välttämätöntä onnistuneelle COP-lähestymistavalle. COP:n tulisi kattaa useita innovatiivisia lähestymistapoja vaikeasti tavoitettavien kohderyhmien saavuttamiseksi, joilla voi olla vähän sosiaalista pääomaa. Lisäksi on tärkeää selittää COP yleisölle selkeällä kielellä keskittyen kyseisen yhteisön COP-aloitteisiin, heidän omaan rooliinsa COP:ssä ja siihen, mitä on odotettavissa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että poliisitoiminnasta hyvin tietoisilla ihmisillä on yleensä positiivisemmat mielipiteet poliisista.

COP-käsite on juurtunut useisiin EU:n jäsenvaltioihin, mutta eri muodoissa, käyttäen erilaisia tulkintoja ja eri merkintöjä. COP:stä ei vielä ole yhteistä yleiseurooppalaista käsitystä, puhumattakaan yhtenäisestä eurooppalaisesta lähestymistavasta. Riittäviä resursseja tarvitaan yhteisen **EU-**

näkemyksen saavuttamiseksi COP:sta: toisin sanoen tarvitaan riittävästi aikaa ja resursseja käydä läpi kaikki EU:ssa saatavilla olevat asiaan liittyvät tieteelliset julkaisut, palkata oikeat neuvonantajat ja sisällyttää yhteisön näkökulmat.

Lisäksi olisi pyrittävä **ymmärtämään ja hyödyntämään EU:n** koko potentiaalia ja sen tietämystä ja kokemusta COP:stä. Ensinnäkin on suositeltavaa, että sovitaan EU:ssa käytettävästä nimeämiskäytännöstä. Toiseksi EU:n suuri kielivalikoima rikastuttaa kulttuuria. Se luo kuitenkin myös esteen olemassa olevien näkemysten jakamiselle koko EU:ssa. Lisäponnistelut asiaankuuluvan materiaalin (esim. asiaankuuluvien tutkimusten ja raporttien tiivistelmät) kääntämiseksi ovat tarpeen tiedon jakamiseksi laajemmin EU:ssa.

Toivomme, **että poliisipäälliköt ja poliisiorganisaatioiden ylin johto** sekä muut poliittiset päättäjät ja toimijat käyttävät tätä välineistöä onnistuneiden COP-strategioiden saavuttamiseen. Poliittinen ja organisatorinen osallistuminen on tärkeää, koska COP:n toteuttaminen tai parantaminen vaatii rakenteellisia ja kulttuurisia muutoksia poliisiorganisaatiossa.

Lopuksi on keskusteltava siitä, kuinka suuri rooli COP:llä on laajemmassa **turvallisuusunionissa**. Se voi vaikuttaa merkittävästi turvallisuusunioniin, ja sitä olisi tarkasteltava tässä yhteydessä.